

Nr 390.

Av herr **Grapenson m. fl.**, *angående ändrad ordning för handläggning av ärenden rörande renskötseln.*

Vår svenska lapplagstiftning har under de senaste tjugo åren så gott som oavbrutet varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet. Förnyade utredningar ha igångsatts och avslutats tid efter annan, men de röster som påtalat rådande missförhållanden och påyrkat förbättringar inom lappväsendet hava det oaktat icke tystnat. Detta lärer envar, som på närmare håll kommit i beröring med dessa frågor, med lätthet kunna konstatera.

Ser man vidare litet närmare på rennärningen, sådan den för närvarande ter sig för den granskande iakttagaren, så möter man också där företeelser, vilka måste betecknas såsom mer eller mindre abnormala. Myndigheterna nödgas numera då och då igångsätta kraftåtgärder, vilka tidigare varit så gott som okända. Vi tänka här t. ex. på den tvångsnedslaktning av renar, som under de senaste åren allt oftare och oftare låtit tala om sig och på de åtgärder, vilka vidtagits i anledning av lapparnas tydligt markerade ovilja att samla ihop sina renar till föreskriven renräkning under förlidet år. Den bofasta befolkningens likgiltighet för att icke säga motvilja för lappen ökas slutligen enligt vår mening år från år.

Allt detta tyder på att något, alla reformer och utredningar till trots, måste vara i olag inom lappväsendet. Undertecknad har vid olika tillfällen allt sedan år 1925 sökt påvisa en del felgrepp på detta område, om än i stort sett utan resultat.

Den innevarande kristiden aktualiserar emellertid åter lappfrågan. Visst är t. ex. att den beskärning av lappens urgamla rätt att mottaga skötesrenar från bofasta, vilken ingår i nu gällande lapplagstiftning, på ett synnerligen kännbart sätt för närvarande skärper fattigdomen och nödtillståndet bland många bofasta i Lapplands skogs- och fjällbyar. Lika visst synes det vara, att myndigheterna snart nog i vällovligt tjänstenit komma att ointetgöra även den lilla rest av de bofastas intresse för renvården, som ännu kan finnas i behåll genom bestämmelsen om rätten att innehava tjugo renar i lappens vård. Ett utmärkt medel i uppnåendet av detta mål finnes bland annat i § 14 mom. 2 stycket 1 i gällande lapplag, som öppnar möjligheter till vittgående trakasserier mot bofasta. Den i sagda lagrum omnämnda anmälningsskyldigheten kan nämligen i det allra närmaste jämföras med en bötesbelagd föreskrift för bonden att för beskattning uppgiva antalet på de harar, som hava sitt tillhåll på hans utägor. Det

är icke möjligt att med bästa vilja i världen hysa respekt för en lagbestämmelse av denna art.

Skulle man emellertid fråga sig, vilka anledningarna kunna vara till misshälligheter av den art, som ovan angivits, torde svaret ligga i följande omständigheter. Det är i första rummet svårt, ja, omöjligt att stifta en lag med så rigorösa bestämmelser som den nu gällande lapplagen innehåller för de hart när i oändlighet varierande förhållanden, under vilka renskötseln arbetar. Vidare äro ingalunda alla de möjligheter, som stå till buds för lappfrågornas sakkunniga utredning och handläggning, behörigen tillvaratagna. Vi fästa oss nu särskilt vid det enligt vårt förmenande synnerligen oegentliga förhållandet, att lappfrågorna för närvarande handläggas i socialdepartementet och icke, såsom naturligt borde vara, i jordbruksdepartementet. Lappväsendet är visserligen i någon mån en social fråga, men renskötseln är en för Lappmarken synnerligen betydelsefull angelägenhet inom näringslivets område och bör därför enligt vårt förmenande behandlas såsom en sådan.

Då den nu berörda sidan av lappfrågan icke torde ingå i den utredning, som för närvarande bedrives av vissa sakkunniga, tillåta vi oss vördsamt hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i gällande departementsstadga, att lappväsendet måtte överflyttas från socialdepartementet till jordbruksdepartementet, eller, om detta icke skulle befinnas lämpligt, på annat sätt sörja för att frågor rörande renskötseln i större grad än hittills synes hava varit fallet underställas prövning av personer, som äga förtrogenhet med det lappländska näringslivet.

Stockholm den 22 januari 1932.

Jöran Grapenson.

N. E. Nilsson.

O. W. Lövgren.

Reinhold Selberg.